

AKCINĖ BENDROVĖ „ŠIAULIŲ ENERGIJA“

Kodas 245358580 Pramonės g.10 LT-78502, Šiauliai Tel. 59 12 00 Faks. 54 03 07
Atsiskaitomoji sąskaita LT35718000003467599 AB Šiaulių bankas Banko kodas 71800
El. paštas info@siaulenerg.lt www.senergija.lt PVM kodas LT-453585811

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija
info@lsta.lt

2019-10-29 Nr. SD-2400

DĖL ŠILUMOS KAINŲ METODIKOS PROBLEMOS IR PASIŪLYMAI JOMS SPREŠTI

AB „Šiaulių energija“ (toliau – Bendrovė) esminiai pasiūlymai dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. O3-96 „Dėl šilumos kainų nustatymo metodikos“ (toliau – Metodika) pakeitimo:

1. Bendrovės patirtis rodo, kad viena opiausių šilumos kainų reguliavimo problemų – papildomai gautų ar nepadengtų sąnaudų susidarymas, apskaičiavimas ir gražinimas arba susigražinimas. Bendrovės nuomone, ši problema, kai stipriai išbalansuojami pinigų srautai, skirstomas pelnas dėka papildomai gautų pajamų, kurios ateities laikotarpiais turės būti gražintos vartotojams, gali būti išspręsta koreguojant kelis esminius šilumos kainų nustatymo principus ir kas mėnesinės šilumos kainos skaičiavimą:

1.1. Diferencijuoti ir nustatyti kintamas šilumos gamybos ir perdavimo kainas dedamąsias šildymo ir nešildymo sezonams:

- 1.1.1. Šildymo sezono kuro struktūroje būtų įvertinamas atitinkamas šilumos kiekis, didesnė dalis šilumos gamybos iš iškastinio kuro rūšių, bet mažesni šilumos perdavimo nuostoliai bei didesnis šilumos poreikis savoms reikmėms.
- 1.1.2. Nešildymo sezono metu kuro struktūroje būtų įvertinamas atitinkamas šilumos kiekis, didesnė dalis šilumos gamybos iš atsinaujinančių kuro rūšių, bet didesni šilumos perdavimo nuostoliai, bei mažesnis šilumos poreikis savoms reikmėms.

Modeliuojant kintamų šilumos kainos dedamųjų diferencijavimo šildymo ir nešildymo sezonais įtaką šilumos kainai Bendrovėje, apskaičiuota, kad šildymo sezono metu šilumos kaina sumažėtų (iš esmės dėl mažesnių technologinių nuostolių, bei mažesnės gamtinių dujų perdavimo/skirstymo kainos įvertinamos šilumos kainoje), o nešildymo sezono metu padidėtų (iš esmės dėl didesnių technologinių nuostolių), lyginant su pagal šiuo metu galiojančią tvarką apskaičiuota šilumos kaina.

1.2. Aktualios kuro kainos atliekant mėnesio šilumos kainos skaičiavimus turėtų būti vertinamos ne retrospektyviai (atsiliekant 2 mėnesiams), o perspektyviai – tokios, kokios planuojamos (pvz. pagal sudarytus ilgalaikius sandorius) atitinkamu laikotarpiu, kai bus taikoma nustatyta šilumos kaina. Tai ženkliai sumažintų kuro kainų „žirkles“ pereinamaisiais šildymo nešildymo sezono mėnesiais, kai kainose tuo metu taikomos arba ženkliai mažesnės kuro kainos nei faktinės (spalis-lapkritis) - nepadengtų sąnaudų susidarymas, arba ženkliai didesnės nei faktinės (balandis-gegužė) – kas lemia papildomai gautų pajamų susidarymą, atitinkamai piniginių srautų išbalansavimą.

Pastabų 1.1. ir 1.2. punktuose aprašytų priemonių taikymas leistų gauti pajamas, artimas faktiškai patirtoms sąnaudoms. Papildomai gautos pajamos ar nepadengtos sąnaudos būtų apskaičiuojamos ir įvertinamos šilumos kainoje ateities laikotarpiais, tačiau papildomai gautos pajamos ar nepadengtos sąnaudos nebūtų tokios reikšmingos, kaip yra dabar.

1.3. **Atliekant papildomai gautų pajamų ar negautų pajamų vertinimą ir papildomos dedamosios apskaičiavimą, būtina vertinti tik pilnus finansinius metus** – pagal dabartinę kainų skaičiavimo logiką keli mėnesiai gali sugeneruoti ženkliai perrinktų pajamų dalį (nustatoma papildoma dedamoji gražinimui), o likusiu laikotarpiu gali būti vien tik nepadengtos sąnaudos (po metų nustatoma dar viena dedamoji, šį kartą didinanti šilumos kainą). Tokiu atveju gali susidaryti situacija, kad dėl tokio vertinimo du metus buvo išbalansuojami šilumos gamintojo pinigų srautai ir ženkliai iškraipoma galutinė šilumos kaina vadotojams ją mažinant, ir atitinkamai vėliau didinant, nors faktinė finansinių metų bendra papildomai gautų pajamų ir nepadengtų sąnaudų suma per metus gali būti lygi 0, t.y. nebūtinai joks papildomos dedamosios nustatymas.

2. **Bendrovė atkreipia dėmesį, kad dėl teisinio reguliavimo, išlaidų, susijusių su šilumos punktų neperdavimu, patiriami nuostoliai turėtų būti kompensuojami.** Būtina inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kad patiriamos šilumos tiekėjų nuosavybėje esančių šilumos punktų nusidėvėjimo ir eksploatacijos sąnaudos būtų:

2.1. arba įskaitomos į šilumos kainą;

2.2. arba nustatomas atskiras tarifas ir taikomas vartotojams, kurie naudojami šilumos tiekėjo nuosavybėje esančiu turto.

3. **Kiti pasiūlymai ir pastabos dėl 2019 m. spalio 3 d. paskelbtų Šilumos kainų nustatymo metodikos pakeitimo projekto:**

3.1. Siūlome papildyti 2.1. punkte nuostata, kad šilumos kainos gali būti tvirtinamos valdyboje, kaip tai numatyta LR šilumos ūkio įstatyme.

3.2. Pagal 2.2. punkto nuostatas nėra aišku, kaip bus vertinamas bendrosios veiklos darbuotų darbo užmokesčio didėjimas.

3.3. Siūlome Metodikos 8, 17 punktuose vietoje "valstybės normuojamoms" naudoti "ribojamo dydžio", nes iš esmės sąnaudos yra ribojamos, nustatant viršutinę priimtina ribą.

3.4. Atkreipiame dėmesį, kas Metodikos 13, 17 punktuose terminams "reguliuojamų paslaugų (produktų) metinių pajamų apimtis", "ribinės šilumos tiekimo sąnaudos" ir "šilumos tiekimo apimtį vienu kiekiu vienetu" nepateikti apibrėžimai/paaiškinimai – galimas neteisingas rodiklių traktavimas.

3.5. Pagal 17 punkto nuostatas naujiems vartotojams turėtų būti nustatomos atskiros dedamosios kiekvienu prisijungimo atveju- kieno sprendimu? Kodėl vertinamos tik kintamos sąnaudos ir nusidėvėjimo atskaitymai, kai prijungus naujus taip pat gali būti patiriamos papildomos žemės, turto mokesčių ir draudimo sąnaudos, kurios turėtų būti padengiamos?

3.6. Pagal 20.1.punktuo nuostatas turi būti išskirtos šilumos tiekėjo valdomas šilumos tiekimo sistemos – sistemos nustatomos savo nuožiūra; ar reikia derinti su Taryba prieš teikiant duomenis už 2019 metus; ar vis dar galioja Komisijos 2014 metų nutarimas dėl sistemų paskirstymo/apskaitos šilumos tiekėjams?

3.7. Atkreipiame dėmesį į tai, jeigu pagal 22 punkto nuostatas diferencijuotos šilumos gamybos dedamosios būtų taikomos vartotojams atitinkamose sistemose, gali susidaryti situacija, kad mažose sistemose, kuriose veikia nepriklausomi šilumos gamintojai dėl CŠT sistemų konfigūracijos specifiškumo, vartotojams šilumos gamybos kaina didėtų daugiau nei 2 kartus.

3.8. Siūlome papildyti 26.1-26.2 punktuose nurodytus Metodikos priedus išskiriant sistemas, kad būtų galima identifikuoti sistemas su nepriklausomais šilumos gamintojais.

3.9. Atsižvelgiant į tai, kad vienoje CŠT sistemoje gali veikti kelios katilinės, siūlome pakeisti katilinių grupavimą 26.4 punkte nurodytame priede ir jas grupuoti pagal CŠT sistemas.

- 3.10. Siūlome pakoreguoti metodikos priedus, kad atitiktų 26.7 punkto reikalavimus dėl šilumos (produkto) gamybos sąnaudų diferencijavimo pagal kiekvieną šilumos tiekimo sistemą, kurioje veikia nepriklausomi gamintojai.
- 3.11. Siūlome 28.1 punktą papildyti nuostata, kad šilumos bazinių kainų dedamųjų skaičiavimuose šilumos gamybos, perdavimo ir pardavimo pastoviosios būtinios sąnaudos nustatomos, įvertinus paskutinių praėjusių trejų kalendorinių metų faktines sąnaudas, būtų laikomos pagrįstomis.
- 3.12. Siūlome 29 punkte pakeisti paslaugos mato vienetą „vnt“ į „kWh“.
- 3.13. Siūlome patikslinti 30 punkte nurodytą rodiklio Qoc apibrėžimą- savoms (administracinėms) ir technologinėms reikmėms naudotinas šilumos kiekis per metus.
- 3.14. Siūlome patikslinti 31.1. punkte nurodytą „faktinę kiekio apimtį“ į „realizuotos šilumos kiekio faktinę apimtį“.
- 3.15. Siūlome pakoreguoti 31.4.3. punkto nuostata, kad efektyvinimas formuojamas tik vienam reguliavimo periodui - priklausomai nuo iškeltų tikslų ir efektyvinimo priemonių, įgyvendinimas gali ilgiau nei vieną reguliavimo periodą ar dėl specifinių sąlygų išvis gali būti nepasiekiamas, todėl nėra objektyvių priežasčių nepratęsti efektyvinimo kitam reguliavimo periodo nustatant skirtingus rodiklius.
- 3.16. Siūlome patikslinti/papildyti 35.6 punkte pateiktą nuostata koks dydis ar ribojimai taikomi, kai lyginamųjų kuro sąnaudų rodiklis yra didesnis už Ūkio subjektų grupės rodiklį.
- 3.17. Siūlome papildyti Metodikos 60.6.1 punktą konkrečiomis nuoroda į Finansų ministerijos prognozuojamus rodiklius arba šią informaciją skelbti Tarybos svetainėje, kaip tai daroma su WACC skaičiavimuose naudojamais rodikliais.
- 3.18. Kodėl 63 punkte Ūkio subjektui leistina investicijų grąža viršyti iki 1 proc., kai vadovaujantis 69 punkto nuostatomis investicijų grąža gali būti viršijama iki 2 proc.?
- 3.19. Siūlome papildyti 68.3 punkto nuostatas, kad ribojimas netaikomas gamtinių dujų biržoje ar biokuro biržoje įsigytam technologiniam kurui.
- 3.20. Siūlome Metodikos 68.5 punkte minėtą sąnaudų skirtumą vertinti tik už pilnus finansinius metus, už kuriuos pateikta reguliuojamo audito išvada.

Generalinis direktorius

Virgilijus Pavlavičius